

JUTRANJE NOVOSTI

NARODNO RADIKALNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan zjutraj, izveniši ponedeljke.
Mesečna naročnina:
v Ljubljani Din 10.—, po pošti Din 12.—, inozemstvo Din 20.—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon št. 213
Brzojavni naslov: „Novosti-Ljubljana“.
Upravišтво: Marjina trg št. 8. — Telefon št. 44.

Oglaš po tarifu. Sprejemajo se le do 15. ure.
Pisemnim vprašanjem naj se priloži znak za odgovor.
Račun pri poštnem č.k. uradu št. 13.238.

Kdo je zakrivil sedanji položaj.

Demokratska stranka z Lj. Davidovičem na čelu — odgovorna za posledice, ki morajo priti.

Pismo iz Beograda.

Današnja situacija je sicer precej zamotana, vendar pa ni taka, kakršna je bila ob razpustu bivšega parlamenta. Lahko rečemo, da je nekoliko boljša. Kabinet g. Pašića bo poskušal delati s parlamentom, ki je bil izvoljen 18. marca in ako se bo moglo delati, bo parlament sprejel vse nujne zakone, ki so ostali nereseni, predvsem uradniški, invalidski in drugi, ki se tičejo poljedelstva. Ako pa bo ta parlament dela nezmožen in bo delo vlade in države sabotiral, nastopijo jasne posledice. Parlament bo razpuščen in razpisane bodo nove volitve, ki bodo po našem mnenju drugačne od onih 18. marca, ker se bodo vršile pod popolnoma drugimi okoliščinami. V ostalem pa nas neči zgodovina, da so bili slični slučaj vedno težji za one, katerim se je kaj nudilo, pa niso hoteli sprejeti.

Nove volitve bodo, ako pride do njih, tu pa tam težje. Mi nismo taka država, kakor je n. pr. Francija ali Anglija, ki gredo v volitve s kakim sociološkim vprašanjem. Pri nas gre za vprašanje obstoja države in narodnega edinstva.

Radlič, Korošec in Spaho z ene strani, Bolgari, Madžari, Rusi in ostali zunanji sovražniki z druge strani se jako motijo, ako mislijo, da si država ne bo znala pridobiti primernega ugleda. Država bo obstajala tako, kakoršna je danes; tudi Vidovdanska ustava se bo obdržala tako, kakoršna je, tudi če bi se morala uporabiti sila. Res je, da bo morala biti vlada skrajno energična in odločna.

Vprašanje nastane, kdo je kriv takega režima, ki bo mogoče nastopil, kot popolnoma naravna reakcija proti vsem režimom, ki so vladali v naši državi od dneva našega ujedinenja. Niti Korošec, niti Spaho in tudi ne Radlič niso toliko krivi, kot Ljuba Davidović in demokratska stranka. Vsak pozna zgodovino sabotaže vlade in parlamenta od strani Davidoviča in demokratske stranke in to v času, ko so sedeli njihovi tovariši in delegati v koalicijskem kabinetu. Ta sabotaža in intrige ne datirajo od zagrebškega kongresa, kakor mnogi mislijo. Ne, sabotaža in intrige so priče že prej, ob priliki, ko je bil sprejet volilni zakon, ko je bil sprejet prvi proračun kraljevine SHS (za 1922-23), ko so se reševala številna važna vprašanja v raznih parlamentarnih odborih. Davidović se je z nekaterimi svojimi tovariši vedno trudil, da zanesse zmešnjave s tem, da se je vedno posluževal raznih intrig. Davidović je bil tisti, ki je v onem času pričel s tajnimi dogovori z Radličem, ki ga je s tem ojuščil, da je nadaljeval svojo defetistično akcijo in bojkotiral Beograd in parlament kraljevine SHS. Šele z zagrebškim kongresom, ki mu je bil oče Ljuba Davidović, se je v naši politični situaciji čutilo, da se bliža polom koalije in bivšega parlamenta. To se je zgodilo meseca decembra lani. Koalicija se je razdrila in parlament je bil razpuščen. To je največja zasluga vseh defetistov kraljevine SHS, predvsem pa Ljube Davidoviča in njegove demokratske stranke. Kabinet g. Pašića, ki je v tem tako težkem političnem ozračju vzel pravo in usodo države v svoje roke, je znal državo modro voditi in ji je celo povzdignil ugled v inozemstvu. To najbolj dokazuje uspehi g. Pašića in kraljevske vlade pri reševanju spornih vprašanj, ki so obstojala med našo državo in Italijo. Ta vlada je rešila vprašanja, ki jih niso mogli rešiti niti največji svetovni državniki, Lloyd George, Wilson, Clemenceau, Millerand, Poincaré, Sonnino, Orlando, Conte Sforza, Giolitti in vsi drugi, ki so v tem vprašanju stavili svoje predloge. Končno je Pašić eden izmed najbolj izkušenih politikov na svetu, ki je svojočasno razrešil bolgarske, tur-

Politična situacija.

Pred definitivno odločitvijo vlade. — Smola s federalističnim blokom. — Likvidacija pokrajinskih uprav.

Beograd, 2. aprila. (B) Včeraj so zatrejali v političnih krogih v Beogradu, da je krona izrazila željo, naj bi se notranja kriza v državi čimprej rešila. Ta trditve se je tudi ves današnji dan vzdrževala. Zatrjuje se, da je kralj Aleksander, izrazivši to željo, naglašal potrebo, da se morajo notranje razmere države razčistiti še pred velikonočnimi prazniki (pravoslavnimi). V parlamentarnih krogih se je danes govorilo, da se bo ministrski svet na svoji jutrišnji seji definitivno odločil o svojem nadaljnjem delovanju in zadržanju napram onim, ki delajo zmedo v državi.

Beograd, 2. aprila. (B) Danes dopoldne je posetilo ministrskega predsednika Pašića nekaj prvakov Narodne radikalne stranke, ki so z njim izmenjali misli.

Popoldne ob pol 7. in ob pol 9. uri je bila seja ministrskega sveta, na kateri se je nadaljevala debata o tem, kako naj se reši državni problem. Razprava o tem vprašanju se nagiblje v ministrskem svetu h koncu, in se že morejo jasno videti smernice, katerih se bo držala vlada. Verjetno je, da položaj še ni tako kritičen, kakor ga tolmačijo v javnosti, vendar pa je treba poseči po energičnih korakih.

Radikalni krogi smatrajo, da mora biti vlada zaradi tega enodušna in složna. Iz vsega tega se vidi, da se mora usoda države poveriti v glavnem le stranki, prepustiti ji nekaj odprtih poti, po katerih bo mogla iti in dati ji nekaj metod, ki se ji lahko poslužuje. Vezati vlado le na eno možnost rešitve, bi bilo zelo riskantno, ker bi v slučaju, da se ta način izjalovi, prišla država v zažgato brez izhoda.

Iz Zagreba je prejela vlada uradna poročila o ustanovitvi federalističnega bloka Radlič-Korošec-Spaho. Vendar vlada še ni določila svojega stališča k temu bloku, ampak je sklenila počakati, da vidi, kaj bo blok ukrenil za realizacijo svojega programa. Vlada je predvidela vse metode, ki se ji more blok poslužiti in je za vsak posamezen slučaj opredelila svoja stališča.

Beograd, 2. aprila. (B) Danes ob 10. dopoldne je sprejel minister dr. Marković novinarje in jim podal sledečo izjavo: Včeraj je dospelo v Beograd nekaj poslancev skupine dr. Spaha, med njimi tudi Husein Alić. Ta gospod je izjavil, da ne obstoja nikak stvarni federalistični blok. Med Radličem, dr. Korošcem in dr. Spahom se je dosegel le sporazum glede skupnega podpiranja v vprašanju revizije ustave. Dr. Spaho se bo še nadalje udeleževal delovanja narodne skupščine. S to izjavo v zvezi je dejal minister dr. Marković, da je bila vlada na dobri poti, ko je vse vesti o federalističnem bloku sprejela z vso rezervno. Tega se bo vlada držala tudi v bodoče pri svojem stališču do takozvanega federalističnega bloka.

Minister Trifković je za svojega potovanja po Bosni in Dalmaciji govoril z mnogimi politiki in strankami, toda ka-

kega razgovora ali pogajanj z dr. Spahom ali njegovimi pristaši absolutno ni bilo. — Vse govorice o porazgovorih med ministrom Trifkovićem in dr. Spahom so izmišljene.

Ravnatoko tudi ni res, da bi bil minister za notranje zadeve Vujičić poslal kako okrožnico policijskim oblastvom, naj proti demokratom ne uporabljajo o zaščiti države, iz česar bi se dalo sklepati, da se je proti tej stranki ta zakon uporabljal.

Na predinočnji in na sinočnji seji ministrskega sveta se je razen o političnem položaju razpravljalo tudi o poročilu notranjega ministra Vujičića o praktičnem uveljavljanju zakona o splošni in oblastni upravi. Gre namreč za to, kako naj na eni strani veliki županji prevzamejo one posle, ki so jih dosedaj vodili bivši okrožni načelniki v Srbiji in Crni gori, z druge strani pa, kateri posli naj se iz delokroga pokrajinskih uprav prenesejo v kompetenco velikih županov in da se tako izvede naredba o teh zakonih. Hkrati imajo od pokrajinskih uprav preiti na ministrstva oni posli, ki po naravi stvari ne pridejo v delokrog velikih županov. V tej zadevi je mnogo spornih točk. Vlada ima sedaj nalogo, da jasno določi delokrog posameznih oblastev. Vse te posle, v kolikor se nanašajo na likvidacijo pokrajinskih uprav, imajo izvesti poedini ministri v svojih resortih po odločitvi ministrskega sveta in po zaslusanju pokrajinskih namestnikov.

Beograd, 2. aprila. (Z) Predsednik vlade Nikola Pašić je prišel včeraj dopoldne na ministrsko predsedništvo, kjer pa ni bilo seje vlade in tudi nikake konference. Ministra dr. Srškić in Krsta Miletić sta prišla na predsedništvo vlade in sta se nekaj časa razgovarjala z ministrskim predsednikom. Kakor se doznavajo, sta obvestila g. Pašića le o tekočih zadevah svojih resortov. Minister za izenačenje zakonov Trifković se je povrnil v Beograd. Prihodnji teden bo odločilen. Že sestanek narodne skupščine sili vlado, da pospeši odločitev. Z današnjim dnem se začne sklepna posvetovanja, ki se bodo končala, čim se minister dr. Suptić povrne v Beograd s svojim poročilom o vti-sih, ki jih je zadobil v Zagrebu. V opozicijskih krogih se nadaljujejo konference. Vendar se do pravoslavnih velikonočnih praznikov nobena skupina ne bo odločila. Odločitve bodo začele padati po praznikih, ko pridejo v Beograd vsi izvoljeni poslanci.

Beograd, 2. aprila. (B) Zaradi številnih zadev strokovne narave se je danes dopoldne ob 10. sestel ožji odbor ministrov. Prisotni so bili ministri Vujičić, dr. Marković, Trifković in Srškić. Seja tega ministrskega odbora se je vršila v ministrstvu za notranje posle.

Beograd, 2. aprila. (B) Zaradi pravoslavnih velikonočnih praznikov se je seja radikalnega poslanskega kluba odgodila do po praznikih. Dan sestanika kluba še ni določen, vendar sodijo, da se to zgodi 14. aprila.

Francoski kredit naši državi.

Beograd, 2. aprila. (B) Na sinočnji seji ministrskega sveta je razpravljala vlada o donosenju zakona o posojilu v znesku 300 milijonov frankov pred narodno skupščino, katerega je francoska vlada dovolila naši državi v obliki kredita. Sklenilo se je, da se predlog o

posojilu predloži parlamentu, kakor hitro se uvrsti stališče vlade in se ji zagotovi v narodni skupščini potrebna večina. Ministrski svet je razpravljal tudi o izdatkih tega posojila, ki se bo večinoma uporabil za vojaške potrebsčine.

Invalidski zakon.

Beograd, 2. aprila. (Z) Minister za socialno politiko dr. Perić je cderdil komisijo, ki naj čimprej prouči načrt invalidskega zakona. To komisijo tvorijo gg. Petar Protić, pomočnik mi-

nistra za socialno politiko, dr. Sima Petrović, načelnik v pok. ministrstva za socialno politiko in Dušan Nikolić, načelnik invalidskega oddelka ministristva za socialno politiko.

ške, avstro-ogrške in številne druge sovražne politike, kar nam nudi dovoljnih garancij, da bo nekoga dne premagal tudi vse defetiste, ki vstajajo proti državi in narodnemu edinstvu.

Ako se bodo morale uporabiti represalije, da se pridobi ugled izvestnih državljanov napram državi, to-

daž ne bodo zanje odgovorni oni, ki jih bodo izvršili, ampak vsi oni, ki so s svojimi lažljivimi obetanj in avanturističnimi idejami dovedli državo in narod do njih in to so predvsem Ljuba Davidović z demokratsko stranko, za njim pa Korošec, Protić, Trumbić, Radlič, dr. Spaho in vsi ostali defetisti.

Obsodba bolgarskih vojnih krivcev.

Sofija, 2. aprila. (B) Sinoči se je razglasila obsodba članov kabineta dr. Radoslavova. Na dosmrtno ječo so bili obsojeni bivši ministri dr. Radoslavov, Tončev, Pešev, Popov, Dilčev in Per-

kov, ostali obtoženi ministri pa na 5 do 15 let ječe. Vsi obsojenci so za vedno izgubili vse državljanske in politične pravice.

Nadaljevanje lausanske konference.

Rim, 2. aprila. (T) Kakor poročajo iz Ženeve, se prične nadaljevanje lausanske konference za končni sklep mirovne pogodbe s Turčijo med 15. in 20. t. m.

London, 2. aprila. (K) »Daily Mail« poroča iz Aten: Na novi orijentski konferenci bosta zastopala Grčijo Venizelos in Kalamanos.

Carigrad, 2. aprila. (K) Po vesteh iz Angore bodo turški odposlanci za mirovno konferenco konec tedna od-potovali v Lausanne.

London, 2. aprila. (K) V identični noti, s katero so vlade Francije, An-

glije, Italije in Japonske odgovorile na noto Ismet paše od 8. marca t. l., se izjavlja, da te vlade sedaj ne žele razpravljati podrobnosti različnih predlogov, ki so bili sproženi in od katerih so bili nekateri, kot že urejeni, sprejeti. Navzlic temu pa v svoji želji, da bi pospešili zaključek miru, potrjujejo svoje voljo razpravljati o več točkah. Pri tem pa nočejo biti prikraščane na prostosti glede odločitev, ki bi jih napravile po zaključku pregovorov, pri čemer bi moral biti izključen vsak predlog, ki bi mogel že urejene teritorialne določbe znatno izpremeniti.

Kancelar Seipel v Rimu.

Sanacija avstrijskih financ.

Rim, 1. aprila. (T) Včeraj je sprejel kralj v posebni avdienci avstrijskega zveznega kancelarja dr. Seipla, s katerim je imel daljši razgovor. Dr. Seipel se je izrazil napram uredniku lista dijen. Razgovor se je sukal okoli avdienci. Razgovor se sukal okoli avstrijskih gospodarskih razmer ter je Seipel med drugim izrazil svojo zadovoljnost s fašistovsko vlado v Italiji. O razgovorih z min. predsednikom Mussolinijem v Milanu je izjavil, da se je posvetoval z njim o avstrijskem položaju z ozirom na italijanske in mednarodne interese.

Rim, 2. aprila. (K) Zvezni kancelar dr. Seipel je v soboto popoldne od-potoval na Monte Cassino, kjer ga je sprejel opat in kjer je s svojim spremstvom ostal kot gost samostana do nedelje popoldne. Na to se je zvezni kancelar dr. Seipel ob pol 8. uri zvečer vrnil v Rim. Dr. Seipela je sprejel papež v privatni avdienci, ki je trajala nad eno uro. Potem je dr. Seipel napravil daljši poset pri kardinalu-državnem tajniku Gaspariju. Po avdienci je predstavil papežu avstrijskega poslanika pri sveti Stolci dr. Pastora, sekcijskega načelnika Petra, sekcijskega svetnika dr. Wimmerja in pisarniškega ravnatelja Schwendta. Razgovoru s kardinalom-državnim sekretarjem je prisostvoval tudi poslanik dr. Pastor. Za njim je kardinal državni tajnik sprejel tudi druge gospe kancelarjevega spremstva.

Rim, 2. aprila. (T) Avstrijski državni kancelar dr. Seipel je sprejel v soboto dopisnika lista »Giornale d'Italia« in imel z njim porazgovor, v katerem je govoril tudi o posojilu, ki ga dovoljuje Avstriji zavezniki in čigar načrt je bil predložen društvu narodov. Načrt o sanaciji Avstrije predvideva

sledeče določbe: 1. Ustanovitev Narodne banke na mesto dosedanje Avstro-Ogrske banke, ki se nahaja v likvidaciji. 2. Realizacija važnih obratov v osrednji upravi. V septembru leta 1922. so tri glavne države: Italija, Francija in Anglija, skupaj s Češkoslovaško podpisale v sporazumu z Avstrijo v Ženevi konvencijo, s katero se ratificira načrt obnove, ki ga je izdelala vlada in po katerem bo Avstrija najela svoje prvo povojno posojilo v inozemstvu ob direktnem jamstvu Italije, Francije, Anglije, Češkoslovaške, Belgije, Švice itd. Jamstvo teh držav obstoja v sledečem: 1. Avstriji se zagotavlja politična neodvisnost. 2. Ta varnost jamči za možnost zasebnega posojila. 3. Italija, Anglija, Francija in Češkoslovaška se udeležijo tega posojila s 24 odstotki male države pa s približno 5 odstotki. Posojilo bo znašalo 650 milijonov zlatih kron. Prvi obrok, ki se bo sklenil te dni, znaša 3 in pol milijona funtov. Za ves znesek nudi Avstrija v zastavo dohodke carine in nekaterih državnih monopolov. Italija nudi za to novo posojilo le svoje jamstvo. Onih 70 milijonov, ki jih je Italija dovolila za sanacijo avstrijskih financ, bo izplačal konzorcij za novo posojilo. Po ženevskem načrtu se dovoljuje Avstriji rok dveh let, da spravi svoje finance v red. Društvo narodov je pooblastilo dr. Zimmermanna, bivšega župana rotterdamškega in bivšega razsodnika v zadevi Burške ter natančnega poznavalca problemov v osrednji Evropi, da nadzoruje vse izdatke in dohodke avstrijske države in da o tem poroča odboru društva, ki mu predseduje italijanski senator Pantaleoni. Na koncu je dejal dr. Seipel, da je zelo zadovoljen z uspehom svojega potovanja v Italijo.

Stinnes kupuje južno železnico?

Beograd, 2. aprila. (Z) »Tribuna« poroča: Naša delegacija na konferenci južne železnice v Rimu se je povrnila v Beograd, in bo še tekom jutrajšnjega dne poročala vladi o svojem delovanju. Najbrže bo imela tudi nekaj sestankov z našo delegacijo paritetne komisije v Opatiji, ker se vprašanje južne železnice nanaša tudi na urediteljske reške države.

Beograd, 2. aprila. (Z) »Tribuna« javlja: Po vesteh, ki so prišle iz Rima, se bivanje Huga Stinnesa v Rimu spravlja v zvezo z odkupom južne železnice. V Rimu se zatrjuje, da namerava Stinnes odkupiti južno železnico in s tem spraviti v svojo odvisnost ves promet v Avstriji, Madžarski in Jugoslaviji.

ODHOD ROMUNSKÉ KRALJICE.

Beograd, 2. aprila. (B) Danes ob 4. popoldne se je povrnila romunska kraljica Marija v Bukarešto. Na kolodvoru sta se poslovila od nje kralj Aleksander in kraljica Marija ter dvorno osobje.

NAGRADE ČLANOM FINANČNE KONTROLE.

Beograd, 2. aprila. (B) Finančni minister dr. Stojadinović je odločil, da bodo odslej člani finančne kontrole prejimali kot nagrado za zasačenje tihotapev eno četrtino vrednosti odvzetih predmetov ali denarja.

NAŠI ODNOSAJI S TURČIJO.

Beograd, 2. aprila. (B) »Tribuna« poroča: Za poslanika angorske vlade v Beogradu je imenovan Bafi beg, ki je prijatelj našega naroda. Novi poslanik pozna dobro razmere na Bal-

kanu, posebno pa v naši državi, ki simpatizira s turškim narodom. Verjetno je, da se mu bo posrečilo vzpostaviti dobre odnose med obema narodoma.

Današnje prireditve.

V Ljubljani:

Drama: ob 8. uri zvečer: Koncert opernega baritonista Aleksandra Balabana. Izv. Opera: ob 6. uri pop.: »V Kraljestvu patkov«. Mladinska predstava. Izv.

V Unioni: Koncert kosaškega zbora »Kubanj« ob pol 9. uri zvečer.

Kino Tivoli: »Osi Oswald«.

Kino Ideal: »Grof Monte Christo« IV. del.

Kino Matice: »Denar na ulici«.

V Mariboru:

Narodno gledališče: Zaprt.

Nočna lekarniška služba v Ljubljani:

Tekeši teden: lekarna Prohaska, Jurčičev trg in Ustari na Sv. Petra cesti.

Mariborski občinski zastop.

Maribor, 31. marca,

Izid volitev v narodno skupščino je povzročil krizo v občinskem zastopu v Mariboru in tudi v mariborskih okoliških občinah. Zastopniki socialistične stranke so sklenili s svojimi somišljeniki v občinskem zastopu z ozirom na ta izid odložiti svoje mandate in pozvati vse svoje pristaje v okoliških občinah, da store isto. Širši zbor zaupnikov je dne 25. marca ta sklep odobril in je samo še vprašanje časa, kdaj se to zgodi. Tako stojimo neposredno pred važnimi izpremembami, ki sicer nimajo velikega širšega pomena v javnosti, ki pa imajo neoporečno globok gospodarski pomen v lokalnem oziru. Ker se te občine nahajajo na jezikovni in državni meji in so važna gospodarska in kulturna središča, kakor n. pr. Maribor, Ptuj in še druge trške in vaške občine, zato je nastala kriza dobila tudi širši pomen, ki presega lokalne meje in se dotika kolikortoliko tudi splošnih narodnih in državnih interesov. Zato je umestno, da se to vprašanje razmotri iz raznih vidikov popolnoma mirno in stvarno, ne pa samo iz strankarskega stališča.

Ko so pred par leti po občinskih volitvah prevzeli zastopniki socialistične stranke gospodarstvo naših najvažnejših občin na svoja ramena, je zavladalo v njihovih vrstah veliko veselje in ponos. Sami so mislili, da bodo delali čudeže, čudežev so pričakovali pa tudi širše plasti ljudstva. Saj so imeli socialisti pred izidom občinskih volitev na vseh svojih sestankih in shodih, kakor tudi v vsem svojem časopisu polna usta in polne predale ostre kritike in zelo umestnih nasvetov v besedah o občinskem gospodarstvu. Splošne življenske razmere so postajale že takrat za delavstvo in inteligenco vedno težje in draginja je šla skokoma navzgor. Zato si je ljudstvo želelo zboljšanja razmer, vsaj kolikor je to možno v okviru občinskega gospodarstva in ki se da tudi v marsikaterem oziru izvesti, če so pravi ljudje na pravem mestu. Zakaj v gospodarskih organizacijah ne pomagajo dosti samo prazne fraze in pa tu in tam dobra volja. Tam je predvsem potreba sistematičnega dela zmernih ljudi, ne pa kričavih političnih voditeljev.

Tu je jedro vseh dosedanjih neuspehov socialističnih večin v naših obmejnih krajih. Na krmlo so bili prišli ljudje, katerim se v splošnem ne more upretekati dobra volja, ki pa niso imeli v tem oziru nobenih zmožnosti in seveda še manj izkušenj. Zato ni čuda, da je voz običal, da je ljudstvo postalo ž njihovim gospodarstvom skrajno nezadovoljno, da so zastopniki sami v občinskih zastopih kmalu občutili, da so si naložili pretežko breme na svoja šibka ramena in da se skušajo tega bremena tudi sami čimprej iznebiti. Od tod prihaja sedaj navidez logičen sklep, da odlože v občinskih zastopih vse mandate, kjer ni njihova stranka dobila pri volitvah v narodno skupščino vsaj relativne večine, da si državno-zbornske volitve nimajo direktnega vpliva in stika z gospodarstvom in ob-

činskih zastopih. Zato tudi izvajanje takih posledic samoposebi ni pravilno in ga n. pr. ljubljansko »delovno ljudstvo« — pravzaprav klerikalno zastopstvo v ljubljanskem občinskem svetu — ne upošteva, ker ima še kolikor toliko zmožne ljudi v občinskem zastopu.

Nezmožnosti svojih ljudi v komunalni politiki imajo socialistične vrste tudi v veliki meri pripisati svoj popoln neuspeh pri volitvah v narodno skupščino. Ako bi ne bili svoj čas prevzeli vodstva občinskega gospodarstva v svoje roke in bi bili ostali v opoziciji, bi danes imeli sigurno, kljub vsej razcepljenosti, vsaj eden mandat, če ne dva. Tako pa so se pri širših plasteh diskreditirali in je samoposebi umestno, da jim je ljudstvo odreklo zastopstvo v velikih gospodarskih vprašanjih ravno zato, ker je uvidelo njihovo nezmožnost v malem.

Ko so socialistične večine v občinskih zastopih uvidele, da njihove moči ne zadoščajo za reševanje ne vedno lahkih gospodarskih nalog v komunalni politiki, so zvrnile vse delo na zmogljive zastopnike drug. strank katere so jim pa bile le toliko časa dobre, dokler so delali na tihoma za njih. Delo so opravljali drugi, socialisti pa so hoteli imeti na zunan in znotraj popolno oblast in niso priznali zastopnikom teh delavcev in njihovim strankam nobenih pravic in koncesij. Ravno nasprotno, v javnosti so se še celo norčevali iz njih. Tako so si oddili n. pr. v Mariboru večje in delovne narodne socialiste in deloma klerikalce, ter si poiskali v svojih stiski demokrate, o katerih niso imeli nikoli dobre besede. A za delo jim pridejo prav.

Na drugi strani pa so prikrivali svojo nezmožnost s tem, da so se po časopisju izgovarjali na splošen položaj v državi in valili krivdo v metrsko dolgih člankih na državno upravo. Resnica je, da gospodarske razmere v državi mnogo uplivajo tudi na gospodarstvo v posameznih občinah in je občinsko gospodarstvo kolikortoliko odvisno od teh razmer. A prav tako je resnica, da se da zlasti v tako velikih občinah, kakor sta Maribor in Ptuj kljub tem razmeram ustvariti marsikaj, kar donaja prebivalstvu v dotičnih krajih lepe koristi, n. pr. reguliranje cen pri najpotrebnejših živilih, točno nadzorstvo itd. Če je to možno in izvedljivo v Zagrebu, zakaj bi ne bilo vsaj deloma v Mariboru? A zato je treba zopet zmernih in velikopoteznih ljudi, katerih pa v njihovih vrstah ni najti. Zato propadajo, zato silijo proč sedaj in iščejo vsaj na zunan drugega vzroka, da si sami dobro vedo, kje je ta vzrok in kakšen je.

Sedaj, ko si je dala strankarska strast duška v volilnem boju za narodno skupščino in se razmere presojajo mirneje in treznejše, bi bil tak strnjene nastop slovenskih strank mogoč in za narodno in državno misel naravnost potreben.

Zadružna zveza v Celju in politika.

Celje, 31. marca.

V Celju obstoji Zadružna Zveza, centrala slovenskih zadrug, kateri načeljujejo sedaj veldemokrata dr. Kulan in dr. Božič. Smatramo, da je cilj vsake zadružne organizacije, da se vzdržijo strogo nad dnevno politiko in da je velik narodno-gospodarski zločin, ako se drzno slučajno v vodstvu se nahajajo ljudje potegniti tako gospodarsko institucijo v politično blato, in to na kakršenkoli način. Dobro nam je znano, da vlada zadružno gibanje podpira in da je te podpore deležna tudi celjska Zveza. Zadnje volitve pa so dale dr. dr. Kulanu in dr. Božiču povoda, da se masčujejo nad posamezniki, ki slučajno niso demokratje. Tako sta n. pr. imenovana gospoda odpovedala neki drugi V. v P., katere ravnanje je naš pristav na osem dni kredit, ki ga ima ta zadruga pri Zvezi. Gospod Kulan in Božič bosta seveda znala utemeljiti, da je povod povsem drugi, toda mi opozarjamo gospode v načelstvu Zadružne Zveze v Celju, da ne pričena gospodarskega masčevalnega boja, ker ji zagotavljamo že danes, da bo v tem boju — podlegla. Ne izvajajte nas, ker boste nosili sami posledice. Vaše zadružne pozicije, gospod Kulan, niso tako sigurne, da se igrate s tem nevarnim orodjem. Povemo vam pa, da se bomo začeli sedaj intenzivno zanimati za vašo Zadružno Zvezo in da bomo poskrbeli, da se ta nečuveni škandal politične masčevalnosti pojasnja na merodajnem mestu. Danes pa lahko izjavimo, da si bomo dobro notirali vsak zavod, ki bo izvajal gospodarske posledice nad našimi pristaji in da bomo — in to prav kmalu vračali — milo za dragol!

Nekaj o vijakih in privijalcih

Najnovejši demokrat in »Jutrov« dopisnik je pa gotovo bivši komunistični skupščinski kandidat, poznejši socialnodemokratski pravni zastopnik in bivši akcijonar I. jugoslovske prekajevalnice na Pobrežju g. dr. Karl Skapin, odvetnik in »Jutrov« gledališki recenzent. Ta gospod se čuti strašno užaljenega vsled nekih volilnih lepakov, ki se njega osebno niti ne tičejo, ampak samo konstatirajo, da je dr. Skapin rekel delavcem na njihovo vprašanje, kako stoji pravda, ki so mu jo izročili: »Kritično« in povedal koliko znašajo stroški. Sicer pa se letak nanaša na povsem drugo stvar. Ali dr. Skapin veliki moralist, idealist itd. se čuti žaljenega in toži dva člana NRS, kar tako, — tebi nič meni nič — zato ker ima z enim navedenim članom neko privatno tožbo, v kateri bo seveda propadel po vsej širini in višini Ali Skapin gre dalje: Ne glede da meša pojme in privatne trgovske zadeve v politiko in obesa vse skupaj na vrat NRS, piše v svojem Poslanem v tonu, ki je vreden njega in njegove bivše komunistične družbe. Ne bomo mu sledili na tej poti, če bo pa treba, mi izbijemo iz rok vijak, pa ga mi malo privijemo. Menda to s takimi modosocialisti ne bo baš pretežko. S hišno preiskavo v našem tajnistvu pa se g. dr. Skapin in njegov adjutant Snuderl nista proslavila. Demokratsko stranko obžalujemo na pridobitvi, socialnodemokratski pa čestitamo na izgubitvi.

KITAJSKA.

— Bojot japonskega blaga. Iz Shanghai se doznava sledeče: Trgovci in industrijanci so sprejeli resolucijo, ki poziva k bojkotu japonskega blaga vse dotlej, dokler Japonska ne odstopi Port Arthurja — Kitajski.

Nemčija popušča.

Konflikt med Francijo, Belgijo in Nemčijo se bliža čedalje bolj svojemu preokretu. Nemčija je prvotno menila, da bo mogla zlomiti francosko-belgijsko invazijo v Poruhirju s svojo pasivno rezistenco. Toda francoska odločnost jo je kmalu uverila, da stvar ne bo potekala tako enostavno. Ogromne težkoče, s katerimi so se morali prvotno boriti Francozi v Poruhirju, so ti s svojo dosledno vztrajnostjo v primeroma kratkem času premagali. Nemcem so bile s tem odrezane pokrajine, ki so takorekoč duša nemške industrije. Ker je Nemčija uvidela, da s pasivno rezistenco ne bo porazila Francozov, je pričela polagoma preokrenjevati svojo taktiko. Vesti o pripravljenosti Nemčije za pogajanja so postajale vedno pogostejše. Francozi pa so imeli za vse to gluha ušesa. Znano je, da je Nemčiji največ ležeče na tem, da bi ji ne bilo treba priznati, da je ravnala proti določilom mirovne pogodbe in pa da je tudi v poruhirskem konfliktu premagana. To bi se doseglo najlažje na ta način, da bi intervenirala kaka velesila v svrhu rešitve poruhirskega konflikta. Ravno zato je Nemčija vedno ponovno lansirala v svet vesti o svoji pripravljenosti za razpravljanje. Francozi so to prav dobro razumeli in so kratkoma izjavili, da bodo smatrali vsako intervencijo za vmešavanje v svoje zadeve.

Politične novosti.

ČEŠKOSLOVAŠKA.

— Pobožne nemške želje. Nemški politični krogi širijo vesti, kakor bi se predsednik češkoslovske republike brnil podpisati zakon v obrambo republike in da ga je nameraval vrniti zbornikom z nekaterimi popravki. Jasno ko beli dan je, da so to samo pobožne želje Nemcev, ki predsednika terorizirajo s svojimi odprtimi pismi, ki zavlačujejo filozofske in socialne nazore prof. Masaryka. Predsednik pač ne misli zakona zavrniti, ker je bil pri njegovem izdelovanju v pravni »Petki« in v odsekovi komisiji, kakor tudi pri njegovem pretresu v odsekih in v plenumu stalno poučen, kako delo napreduje in bi bil še tedaj lahko uveljavil svoj vpliv, če bi bil to za potrebno spoznal. Ta sladka nada bo Nemcem pač splavala po vodi in prav je tako, saj imajo itak v češkoslovski republiki poslano z rožicami, kar se žal o Slovanih, kar jih je v obeh nemških republikah, ne more reči.

— Kako so znalo Lahi sladkati Čehom. Florentinski časopis »Il nuovo Orinale« piše o priliki prihoda pizenske trgovske akademije med drugimi: »Prihod češkoslovske študente v Florencio.« Manifest komitejev Gruppo Gollardico. (Zveza vseučiliških študentov florentinskih.) Danes pridejo v Florencio češkoslovske študentje pri svojem poučnem potovanju po Italiji. Tovariši florentinske »Atene« pripravljajo svojim dobrodošlim prijateljem najiskrenejši pozdrav, tako da bodo ti sinovi mlade in močne češkoslovske republike mislili, da so na domačih tleh in da se bodo v družbi naših mladih študentov potutili kakor med samimi brati. Odbor vseučiliških študentov, znani organizator slavnosti, je večeraj razglasil to-le poročilo svojim tovarišem: »Jutri v sredo ob 16. uri 55 min. pridejo v Florencio češkoslovske študentje, da bi spoznali umetniške lepote in glavna industrijska podjetja našega mesta. To so bratje tistih, ki so ostavili Avstrijo, da bi se voljskovali na strani naših vojakov, bratje tistih, ki so se bojevali in padli na okrvavljenih tridentinskih planinah in kateri so z neverjetnim entuziaz-

Nemčija je uvidela, da je definitivno poražena. Sedaj gre samo za to, da na kolikor mogoče najcenejši način izleze iz zagate, v katero jo je privedla njena nacionalna prenapetost. To nam priča tudi zadnja poluradna vest nemškega dopisnega urada o govoru Mac Neilla v angleškem parlamentu. Ta je namreč dejal, da smatra nemški zunanji minister za predpogoj pogajanj izpraznitev Poruhirja po Francozih. Na to vest so se Nemci takoj oglasili, da ne odgovarjajo resnici in da je Mac Neill govor nemškega zunanjega ministra napačno razumel. V svojem govoru je zunanji minister von Rosenberg po »Wolfovem« poročilu med drugim izjavil, da izpraznitev Poruhirja za Nemčijo ni predpogoj pogajanja. — Ni še dolgo tega, kar je vse nemško časopisje, uradno, poluradno in ostalo pisalo, da Nemčija s Francijo ne bo razpravljala, dokler se bo nahajal en sam belgijski in francoski vojak v Poruhirju. Sedaj je Nemčija opustila to svojo taktiko — in kakor vse kaže, jo bo morala izpremeniti še bolj. Sama bo morala priti in priznati, da je kršila mirovno pogodbo in sama bo morala ponuditi pogajanja. Šele tedaj bo možna sporazumna in za oba prizadeta dela zadovoljiva rešitev tega nevarnega spora, ki so ga zakrivila šovinistični elementi v Nemčiji.

AVSTRIJA.

— Kampanja proti generalnemu komisarju Avstrije. Velik del avstrijskega časopisa, od židovske »Börse« do socialističnega glasila »Arbeiter-Zeitung«, je započel ostro kampanjo proti generalnemu komisarju dr. Zimmermannu. Listi mu očitajo, da v svojem delovanju ne upošteva delokroga, kakor je odrejen v ženevskem dogovoru. »Die Börse« pravi, da mu ni za meriti, če zahteva od finančnega ministra mesečne bilance. To »nergatenje« da je razumljivo, saj si hoče in mora ustvariti jasno sliko avstrijskega gospodarstva. Deklatneje pa je dejstvo, da generalni komisar deli posameznim ministrom in kabinetnemu svetu razne — jekle. Z generalnim komisarjem da bi se morda dalo izhajati, nikakor pa ne z državnim upraviteljem dr. Zimmermannom. Listi so mnenja, da bi storil generalni komisar veliko bolj, če bi se poborjal za razvojne možnosti avstrijske industrije ter za vprašanje odpuščenega uradništva.

— Emil Adamič: Pet ženskih dvospevov (zborov) s spremljevanjem klavirja. Založilo in izdalo pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani. Cena 16 Din. Partituro in litografrane glasove (za sopran in alt) razpošilja društvo. Prva zbirka slovenskih ženskih dvospevov, lepa in bogata po vsebini ter lična po zunanji obliki. Skladatelj Stanko Premrl piše o nji v Cerkv. Glasb. sledeče: »Emil Adamič neprestano napreduje. Pričujoča zbirka dvospevov, je izredno krasna. Vsaka skladba je vsebinsko in oblikovno krepka, jedrnat. Glasove vodi Adamič najraje samostojno, pogostokrat kanonično, izraz v melodiji je vedno primeren besedilu, povečuje in poglablja ga še skrbno prirejeni, ponekod nekoliko težak klavirski stavek. V harmonskem oziru kot takem treba poudariti po eni strani strogo, skoro na staroklasike spominjajočo umerjenost, po drugi strani toplo, sočno barvenost, ki jo skladatelj dosega s spretnimi modernimi modulacijami. Dvospeve je večinoma že z uspehom izvajalo pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« na svojih koncertih, samo zadnji dvospev »Zgodaj vstala mlada je devotka« še ni bil do sedaj v javnosti izvajal. Tako Premrl. Mi bi pristavili tej iskavi oceni še par besed. Zadnje čase izide prav malo muzikali, ker se zabojništva boje ogromnih tiskarskih stroškov. Hvalevredno je, da »Ljubljanski Zvon« vztraja ter zalaga dobre zore, jih nudi pevskim društvom z litografranimi glasovi vred po kolikor možno nizki ceni. Dolžnost javnosti pa je, da izdaje, kupuje in s tem podpira važno kulturno delo. Želim, da si ženski zbori po naših društvih Adamičevih ženskih dvospevov nabavijo in jih pridno študirajo. Posvečili bodo z njimi enolične koncertne vzporedje, ki nudijo le moške ali mešane zборе.

— Kvartet jugoslovenskih solistov. Znanji člani tuče opere g. Rjavec, Turinski, Erti in Tucković so osnovali kvartet jugoslovenskih solistov z nalogo negovanja in propagande srbskih, hrvaških in slovenskih narodnih pesmi, kakor tudi širjenja kompozicij domačih umetnikov. V kratkem času prične kvartet jugoslovenskih solistov z ciklusom umetniških koncertov.

— Češki dr. beograjskega gledališča. Beograjsko narodno gledališče je prešlo od češkega Narodnega Divadla v Pragi plaketo v spomin 50 letnice Narodnega gledališča. Plaketo je izdelal češki kipar K. Rejcek, predal pa jo je češki odpravnik posloy v Beogradu intend. Gruba. Posljalav je zbirko sled. avstrijskega gledališča.

Iz prosvetnega življenja.

— Koncert Aleksandra Balabana, opernega baritonista, bo danes, v torek, dne 3. aprila ob osmi uri zvečer v ljubljanskem dramskem gledališču. Na sporedu so tudi operne arije in nekatere moderne pesmi, ki jih je pel dozdaj po raznih velikih evropskih in ameriških koncertnih dvoranah in gledališčih samo znameniti in prvi ruski baritonist Baklanov. Za našo koncertno publiko bodo nove operne arije iz Verdijevega Othella, Thomasovega Hamleta in Rubinsteinovega Demona. »Skopi vitez« je Rahmaninova najboljša kompozicija, polna dramske sile. Ostali spored obsega izbor najboljših modernih ruskih pesmi.

— Novo glasbeno delo Antona Lajovića »Psalm« za tenor solo, zbor in veliki orkester že študira Glasbena Matica za koncert sred. aprila. Tenor solo prevzame operni pevec g. Simenc, zborovske partije pevski zbor »Glasbene Matice«, orkestralni part pa orkester opere, pomnožen z godbeniki muzike dravske divizije. Delo bo nastudiral in dirigiral g. Niko Stritof.

— Zveza slov. pevskih zborov je podarila vsem včlanjenim zborom dva nova ška in en mešani zbor Emila Adamiča. »Ti in jaz« je prekrasna skladba, primerna za četverpesev, »Kje si svoje lice umila« priprosto pisan, v narodnem tonu zložen moški zbor, katerega bodo naši zbori brez velikega truda lahko nastudirali in radi prepevali. Mešani zbor »Vso noč pri potoci« bo v dobri interpretaciji občinstvu zelo ugaljal. Vse tri skladbe niso težke, pa vendar umetniške cene. Litografrane so naravnost krasno. Takih not še naša društva niso imela v arhivu. »Zveza slov. pevskih zborov« naj z začetim delom pridno nadaljuje: društvom naj postreže z dobrimi in ne pretežkimi skladbami. Pridobila si bo na ta način hvaležnost naših pevcev in pevk v mestu in na deželi. Mnogo je zborov, ki zbog šibkega pevskega materiala novih modernih skladb ne bodo še zmogli tako hitro, vkljub temu, da se na njihovih vzporidih že pozna očiten napredek. Z lažimi skladbami treba začeti in polagoma segati po težjih. Treba je poguma in vztrajnosti!

— Novo delo Hermana Wendela. G. Herman Wendel je napisal novo delo pod naslovom »Avgust Babele«, ki v kratkem izide v Berlinu.

Anton Podbevšek:

Za ekspresionizem naše kulture.

Kakor se slovenski žurnalisti s par častnimi izjemami ne zavedajo svojega vzvišenege poklica in silne odgovornosti, tako se ne zavedajo tega in onega od a pa do ž slovenski umetniki. Ko sem govoril pred kratkim z odličnim nemškimi duševnim delavcem, ki je bil nekoč incognito po Jugoslaviji, mi je bil v nekem v pogovoru o slovenskih kulturnih razmerah: »Naš veliki prerok XIX. stoletja pravi čisto pravilno: »Sežgati se morate v lastnem plamenu, kajti, kako hočete biti novi, če pa niste že preje postali pepel!« Kakor sem se oprežal, spijo slov. duševni delavci v panje ubogih na duhu. Pri njih nisem mogel zaslediti poznavanja srbohrvaške kulture in civilizacije, kaj šele evropske in svetovne! Svetovni tok duševnosti ostaja neopažen, ali pa ga opazuje šele po desetletjih, kakor bi bil zvezda, ki se je utrnila. Skoro vsi capljajo sramotno za nevedno, s klerikalizmom prepojenijo ljudsko maso, ki se zaradi tega komaj zgame, kadar priredite n. pr. kako umetniško razstavo, koncert, predavanje ali kaj podobnega. Nasprotno pa je velik krik in hrup, kadar naznanjajo, da sežem po primeru, ljubljanski kinematografi, da bodo predvajali v bližnjih dneh filme, kakor so »Lukrecija Borgija«, »Zračna eskadra mrtvaških glav«, ali pa »Sodoma in Gomora«, iz vsega tega sledi, da so filmska dela bolj živa, ustvarjena z močno gibalno silo, večnoma spolnostjo, medtem ko so dela slovenskih umetnikov suhoparna, pomanjkljiva, oddarjena s kurjo slepoto, nastajajočo med zadušilimi štirimi stenami. Premišljuje se o tem, da velika večina potrošnikov niti ne ve, kam teče, kakor

ste zapisali pred leti v tisti kritiki o umetniški razstavi v Jakopičevem paviljonu, pa imate popolno bilanco. Ta je tako strašna, da je vaša sveta dolžnost, če se še vedno počutite kot ud slovenskega naroda, da pričnete premišljevati v družbi s svojimi prijatelji, kako bi pripravili slov. narod do dostojnega poleta, ki bi bil enakovreden srbohrvaškemu in obenem evropskemu. Zapomnite si, da je znak današnje dobe kinematografska dinamika naroda, nikakor pa ne njegova zaspanost na vseh mogočih poljih, ki mu odreka pravico do življenja. Rečem vam še, da postane Ljubljana kot centrum Slovenije še prav lahko vzor vsem inozemskim mestom, ker je slovenski narod majhen, s čimer je dana možnost hitrejšje oksidacije in obenem elite ljudi, ki hodijo po dveh nogah.

O vsem tem premišljam jaz že toliko časa, kolikor časa se duhovno udeležujem. Prišel sem že davno do zaključka, da je resno delo nemogoče, dokler ne bom »pravokoten na telesa in duši«, kakor pravi Nietzsche. Irnjava pot do te pravokotnosti pa je neverjetno dolga, tako da ostane ideal svetovnoznanege pilota pogostoma le sanje, da se tudi jaz izrazim s primerom. Poleg tega pa še predobro vem, da bi bilo moje delovanje bolj plodonosno, če bi imel tovariše, ki bi mi bili enakovredni. V poštev prihaja organizacija duševnih delavcev, s katerimi pa bi moral biti v vednem stiku. Zato bi bilo najboljšo, če bi se sestali vsi slovenski umetniki, med katere štejem pesnike, igralce, itd., da bi se posvetovali podrobno o našem bodočem delovanju, ter določili lokal, v katerem bi se shajali. Celo srbohrvaški umetniki, o katerih menimo, da so v kulturnem oziru še daleč za nami, se shajajo v svojih društvenih prostorih, vrstijo se razni literarni, muzikalični, gledališki in plesni

večeri, zgodovinarji bilježijo znamenite dogodke — pri nas pa resnično spimo, ter tonemo v morju klerikalnega nazadnjaštva! Kar strah me je, ko potujem n. pr. po Dolenjskem, ter opazujem naše ljudi, ki niso ljudje, kajti »mislili se jim vrste okol' trebuha.« gospod kaplan in fajmošter pa sta njihova mala boga. Centrala organizacije bi morala biti vsekakor v Ljubljani, odkoder bi razprejali svoje nitke na deželo. Ni namreč dovolj, da si sam človek, tvoja dolžnost je, ker moraš živeti v družbi, da delaš za družbo! Društveni prostori* naj bi bili tako urejeni, da bi vladala v njih največja udobnost, dostop pa bi imeli samo člani, pri izbiri katerih bi morali biti ostri, potem pa kritiki, novinarji in odlično občinstvo, med katero štejem v prvi vrsti zastopnike vlade. Sporedi vseh večerov bi morali biti izbrani, sicer pa se za enkrat še ne bom spuščal v podrobnosti. Z medsebojnim sporazumevanjem bi gnili naši malenkostni nazori, iz nerodnih knevot bi postajali gentilemani z dušo, ki bi delovali vzajemno, ter dvigali kulturno višino našega naroda. Trije narodi, katere lahko primerjam z aparati, bi bili brezhibni, ter bi se odlikovali pri asimilaciji človeštva, v katero plo- vemo.

* Do društvenih prostorov ne bo težko priti, treba nam bo samo dokazati, da ne mislimo umreti. Slov. umetniki smo navajeni samo vzdihovati in pričakovati rešitve iz nebes. Poznam n. pr. milijonarja, ki se peča s idejo intimnega gledališča, in bi bil pripravljen žrtvovati stotisočake, samo če bi videl resno voljo in delo, ne pa brezdelje. Treba nam je tedaj samo začeti z organiziranim delovanjem, vse drugo bo pa sledilo. Slov. duševne delavce prosim za javno mnenje o tej zadevi, ki sem jo označil le z obri-sih.

Dnevne novosti.

— **Srbsko poveljsko društvo »Stanković«** v Beogradu priredi tekom meseca maja v Ljubljani dva koncerta. Društvo »Stanković« je ustanovljeno leta 1881 in deluje kot tako pod najvišjim protektoratom Nj. Vel. kralja Aleksandra I.

— **Spremembe v državni službi.** Za tajnika I. razreda pri ministru za zunanje zadeve je imenovan Srečko Brezgar. Pisar I. razr. pri ministru za zunanje zadeve Slavko Barle je imenovan za tajnika III. razr. pri poslanstvu v Pragi. Za pošto-telegrafskega uradnika V. razr. pri pošti v Ljubljani je imenovan Stanko Knez. — Franc Petek, kontrolor V. razr. je še vedno upokojen, Josip Lenassi, jetniški pisar v Ljubljani pa trajno.

— **Izpitni za stavbne mojstre.** Pismeni izpit za stavbne mojstre se vrši dne 23. aprila, ustneni pa dne 9. maja. Pravilno izpolnjene prošnje s potrebnimi dokazili naj se pošljejo do 14. aprila na izpraševalno komisijo za stavbne mojstre v Ljubljani, Turjaški trg št. 1.

— **Razpis službe.** Pri osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani se zamesti s šolskim letom 1923-24 učiteljica kot pomožna moč za službovanje v Ljubljani ali pa pri tečajih zavoda na deželi. Pravilno opremljene prošnje naj se pošljejo do konca meseca maja na ravnatelstvo osrednjega zavoda za žensko domačo obrt v Ljubljani.

— **Samski dom v Mariboru.** Podnajemnikom, ki so se hujše izkoriščali kakor so najemniki od gospodarjev in onim nestalnim bivališča, ki prihajajo po daljših opravkih v Maribor, ter so prisiljeni plačevati drage hotelske sobe, se nudi prilika, da si preskrbe samostojno, prijetno in zdravo stanovanje. Za te vrste stanovanj, katerih je v Mariboru mnogo, namerava kreditna in stavbna zadruga »Mojmrt« zgraditi prijeten samski dom. Reflektanti, ki zmorejo primerno naplačilo oziroma garancijo, naj se čimprej obrnejo na pripravljani odbor omenjene zadruge, ki se nahaja v Mar-Stanu.

— **Statistika stavk v Jugoslaviji.** Po službenem izkazu ministrstva za socialno politiko je bilo lani v Jugoslaviji 127 delavskih stavk. V teh stavkah je bilo zainteresiranih 26.850 delavcev. Zgubljen čas znaša 449.180 delavskih dni in plačilo, ki bi ga delavci dobili na 14 in pol milijonov dinarjev. Po mesecih je bilo največ stavk v mesecu oktobru in sicer 38 z 8292 zainteresiranimi delavci, najmanj pa v decembru in sicer 3 štrajki s 1056 delavci. Največja izguba delavskih dni je bila v mesecu februarju in sicer 11.225, najmanj pa v aprilu 5759 dni. Največje število štrajkov je zbruhnilo v lesni industriji in sicer 53 z 11.668 delavci. Zatem v kamenolomih in končno v tekstilni industriji.

— **Prihod optantov iz Madžarske.** Pred par dnevi je prišlo iz Madžarske v našo državo 80 vagonov naših optantov. Začasno ostanje v Novem Sadu. Pozneje pa jih vlada napelje v južni Srbiji. Madžarska vlada je pripravljena, da dopusti prevoz premičnih brez carine. Obenem je madžarska vlada pripravljena poslati v našo državo posebno komisijo, ki bi stopila z našo vlado v dogovore glede vseh vprašanih, ki so v zvezi s transportom naših optantov in njihovih stvari, kakor tudi obratno.

— **Izlet v naše Primorje.** Društvo za tujski promet v Zagrebu priredi o binkoštnih izletih za udeležence gospodarskih krogov v svrhu spoznanja Primorja in Dalmacije. Potovanje prične v Bakru, odkoder se bodo peljali v vsa važnejša mesta in kraje ob Jadranski obali. Izlet bo trajal 12 dni. Udeleženci bodo spoznali gospodarske razmere, ki jim bodo koristile pri sklepanju trgovskih zvez. Društvo je že razposlalo pozive na vse strani naše države.

— **Nedeljski počitek privatnih nameštencev.** Med Udruženjem trgovcev in industrijalcev v Osijeku in krajevnim organizacijo Zveze privatnih nameštencev se bo do vrtili dogovori o nedeljskem počitku privatnih nameštencev. V marsikaterih slučajih bi potrebovali tudi ljubljanski privatni nameštenci nedeljskega počitka.

— **Ples po srebi.** Predzren, nevarni vion pri ravnanju Boncelju v Dolenčevih hihi v Wolfovi ulici se je razbil in v navadno prvoaprilsko polomijo. Kljub skrajno napetemu delu policije s pomočjo dimnikarjev in drugih pomočnikov niso došli niti enega vlomilca. Raztrosile so se po celem mestu razne govorice, v katerih igra prvo ulogo služkinja, ki je precej razburljiva, precej nerodna in rada kaj ubile in se tudi precej bolj svoje stroge in namene gospodine. — V koliko so te govorice opravljene in koliko je resnice pri celih stvari, se bržkone ne bo posrečilo pojasniti, kajti če je in kdor je za nalašč izbral to aprilsko komedijo in potegnil občinstvo in policijo, ta se gotovo ne bo šel.

— **Ormada gor.** Včeraj se je vnel požar na hrbtu drugega grča Smarne gore na Ormadi. Ker je bil hud veter, se je ogenj brzo širil in je bilo opaziti tekom neposredne ognen na širih krajih. Kako je nastal ogenj, se ne ve. Sumijo, da ni posledica nepravilnosti, da je zanetila gozdna roka in to na več mestih.

— **Pazite! V kavarni »Evropa«** je bila uradna cariniku Ivanu Lenariu raz obelodana sukinja, vredna 6000 kron. O tatu ni sledi — starinarji so opozorili.

— **Slepjarji.** Po Ljubljani in okolici namirajo prednji sleparji s ponarjenimi nabiranimi polami mle darove za Salezijanski zavod na Rakovniku, za cerkev in za kapelo. Oseparili so že več oseb za razne zmeske.

— **Pazite na kolesa!** Mizarskemu mojstru Josipu Andovcu je bilo ukradeno 31. marca dopolne pred Kreditno banko 4000 kron vredno kolo znamke »Globus«.

— **Pretep.** V Sokličevi gostilni v Trnovem je razsajal pijan hlapec Fritsch-Breznikove trgovine. Siroveč je potegnil nož in rani domače fante, ki so ga mirili.

— **Vandalizem.** Ravnoakar je zasidil mestni vrtnarski urad na Bleiweisovi cesti od Erjavčeve ceste do Rimske ceste nov dreved, ki do nekako suhoparno lice tega dela zelo olepšal. Našli pa so se zopet vandali, ki so komaj zasajena mlada drevesca do debel obrezali in jih s tem obsodili na smrt. Pozivljamo naše občinstvo naj pazi na take vandale, naj jih, če jih zaloti takoj naznani stražniku. Policijsko ravnatelstvo pa pozivljamo, naj izda primerna navodila tudi na stražnike, da pazijo bolj na take vandale, ker je potemtakem hvalavredno delo mestnega vrtnarskega urada Sističovo delo.

— **Novaren napadalec.** V soboto ob 1. uri ponoči se je vpračal domov neki železnikar. Bilo je v Sr. Šiški v neki samotni ulici. Srečal je nekega vojaka ali v vojaka preoblečenega možkega, ki je brez vsakega najmanjšega povoda ustrelil. Krojila je zadela v prsa in bila bi smrtna, da ni igral uloge srečen slučaj. Mož je imel v žepu precej debelo listino in nekaj papirja, kar je odbilo krojila in ji dalo drugo smer. Zdrknula je v roko. Mož je v bolnici. Napadalec je pobegnil.

— **Konfiskacija italijanskih bankovcev.** Ker se nahaja v naši državi precejšnje število italijanskih bankovcev po 10, 100 in 1000 lir, je ministrstvo v ožged raznim falsifikacijam izdalo okrožnico, da se tem novčanicam obrača posebna pozornost in da se ponarejeni bankovci takoj konfiskirajo.

— **Znižane cene kruha.** Po najnovejši naredbi mestne občine beogradske, so se znižale cen kruha za pol dinarja pri kilogramu, tako da stane kilogram belega kruha 6 Din, črnega pa 5 Din.

— **Ohsoljen zločinec.** Beogradske sodišče je obsodilo Ljubomira Jokovića radi dveh umorov, štirih razbojništev in hudodelstva nasilja na 20 let težke ječe s težkimi okoli in na povračilo sodnih stroškov v znesku 34.000 Din.

— **Sedem konj zgorelo v vlaku.** — Ptujski konjski mesar in trgovec s konji z. Josip Heller je kupil na Hrvaškem 7 boljših konj za izvoz. Pri železniškem transportu blizu postaje Topola, se je vnela slama in krma v vagonu ter je tako upelili nastali ogenj med vožnjo vseh sedem konj, ki so stali okrog 280.000 K in železniški voz. — Ogenj je nastal vsled nepravilnosti premijevalca konj, ker je ravnal z golo svečo mesto s svetilko. Prevelika štedljivost za nakopitve milijonov se je gospodarja — žal — zelo mačevala. Drugi bo gotovo radevolje nabavili za transport potrebno svetilko in to tembolj, ker jo večkrat rabi.

— **Volk je obiskal Učice.** Te dni je zašel v Učice precejšen volk, ki je napadel več oseb. Ko je pobegnil, je šlo nekaj kmetov in orožnikov za njim, ki so ga kmalu izsledili. Nekemu kmetu se je posrečilo, da ga je zadel naravnost v glavo. Vse napadene osebe so oddali v Pasturjev zavod. — Zapor ga je izžul. Nekemu kaznjencu, ki bi moral odsedeti v novosadskih zaporih 10 let, se je posrečilo pred 4 leti zbežati. Te dni ga je izsledila beogradska policija in ga odpelala v Novi Sad. Pri zaslišanju je izpovedal, da je med zapornim postel postel človek in da je trdno sklenil, da se bo odsel preživljal s poštnim delom. Pripovedoval je tudi, da se je od dneva svojega bega pa do ponovne aretacije poštno preživljal v raznovrstnih poklicih. To se je sicer izkazalo kot resnično, vendar pa bo moral odsedeti ostanek kazni.

— **Praznjenje stranišč in prevažati smrdljivih tvarin skozi Ljubljano.** Nedavno je magistrat po listih opozoril javnost, da je vožnja gnojnice po mestu dovoljena le med 10. uro zvečer in 6. uro jutraj. Ker ima pa obstoječi ljubljanski cestno-polijski red v § 103 strožje določilo, ostaja tudi za naprej pri tem strožjem določilu, t. i. da se smejo stranišča prazniti in prevažati gnojnice ter drugi smrdljivi in ostudni predmeti le med 11. uro zvečer in 5. uro jutraj. Profitravanje se policijsko kaznuje.

— **Tatfinski trio.** Pred beogradskim sodiščem so se te dni zagovarjale tri osebe radi tatvine dragocenosti. Poleg elegantne, mlade žene nekega beogradskega advokata je sedela na zatožni klopi njena služkinja s svojim zarocencom. Služkinji, mlademu 19 letnemu dekletu se je zahotelo dragocenosti, da bi si čimprej zbrala primerno doto. Ukrala je torej precej dragocenosti v skupni vrednosti 53.000 dinarjev in sicer neki Rusinji. Dragocenosti pa je slučajno zapazila tudi njena 22 letna delodajalka, ki bi si rada okrasila svojo nežno roko z briljantnim prstanom. Kupčija je bila kmalu sklenjena. Drugi dan pa je mlada gospa vzela svoj prstan in ga odnesla k zlatarju, kjer ga je prodala s precejšnjim dobičkom, ostale dragocenosti pa so našli v avtomobilnem akumulatorju pri zarocenca služkinje, nekemu šoferju. Pri razpravi so se zgovarjali eden na drugega. Končno pa so bili vsi trije obsodeni. Mlada gospa se je s solzami v očeh vrgla v naročje svojega moža in se od njega poslovila za 8 dni.

— **Deklica je v cerkvi streljala na kanonika.** Kakor po navadi, so se tudi letos zbrali astiški prebivalci v stolnici, da prisostvujejo cerkvenim obredom na evnetno nedeljo. S škofom na čelu se je razvila svečana procesija. Ko je prispela procesija do cerkvenih vrat, se je naenkrat zaslišal močen pok. Verniki so se začudeni ustavili in gledali v smer, kjer je počil strel. V senci visokega stebra je stalo nepremično in bledo mlado dekle. S stisnjenimi ustnicami je zrla v nekega kanonika, ki se je nahajal v škofovem spremstvu. Kar naenkrat pa se je mladenka zgenila in planila z majhnim revolverjem v roki proti omenjenemu cerkvenemu dostojanstveniku. Kanonik se je dekleta ustrašil in pričel bežati proti oltarju, deklica pa za njim. Blednj je par bogoslovcev deklo razorožilo. Končni ustnic in s sovraštvom prave, vroče Italijanke je mladenka to dopustila. Ko so jo hoteli odpeljati, je izjavila: »Se na ganem, vendar pa sem vam na razpolago.« Prišel je orožniški brigadir in jo odpeljal. Pri zaslišanju je izjavila, da je slušateljica filozofije na turinski univerzi in, da se je hotela nad krutim kanonikom mačevati, ker jo je kot njen inštruktor omeščal in ji pokvaril celo življenje.

— **Odkod noga.** Tako so se spraševali prebivalci Subotice, ko je nekdo našel v bližini cerkve odrezano žensko nogo. Noga je bila zavita v papir in je ležala na ulici. Vsi so mislili, da gre za grozen zločin. Končno pa se je ugotovilo, da izvira noga iz laboratorija subotiskega zdravnika dr. Hista. Omenjeni zdravnik je namreč prejšnji dan odrezal nogo neki ženski in jo je drugi dan dal svojemu slugi, da jo zagrebe. Med potjo je sluga zavil v krčmo in se napil, vsled česar je svoj čuden paket zgubil.

— **Izgubljen.** Nekdo je na velikonočno soboto zvečer izgubil srebrno cigaretno dozo, ki ima na zunanji strani monogram A. T., na notranji pa besede »Za spomin. 5. oktobra 1919. M.« Dozo je lastnik najbrže pozabil v kavarni »Zalaznik«. Pošten najditelj oz. oni, ki bi dozo videl, se naproša, da se zglozi v uredništvu našega lista.

— **Čevlje kupite od domačih tovarn.** Trdke Peter Kozina & Ko., z znamko Peko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo v Ljubljani, Breg 20 in Aleksandrova cesta 1.

Novosti iz Primorske.

— **Utopljens v Soči.** Te dni so našli nekateri delavci iz Standreža, ki so lovili ribe v Soči, na dnu reke neko truplo. Poklicani so bili ognjegašč, ki so truplo potegnili na breg. Gre za nekega možkega, starega okoli 30 let, vendar pa se ne more ugotoviti njegova identiteta.

— **Aretrirani thotapoli.** V zadnjem času so italijanski finančni organi doznali, da prepljuje čez mejo živino organizirana thotapska družba. Obmejna straža je bila pomnožena in je te dni zajela 7 kontrabandierjev, ki so gnali iz naše države 22 glav goveje živine.

— **Nesreča v arzenalu.** V Lloydovem arzenalu popravljajo parnik »Teveer«. Pri tem delu je bil zaposlen tudi 41 letni kotlar Anton Parovel, ki je pri delu padel v notranjost ladje in se zelo poškodoval.

— **Goriško je obiskal komisar fašizma** odvetnik Jero Pisenti. Obiskal je Kobarid, Tolmin, Idrijo in Gorico. Sprejeli so ga seveda z velikim navdušenjem, toda samo fašisti in renegati. Mimo našega ljudstva je šel ta dogodek neopaženo.

— **Lovska nesreča.** Na lovu blizu Nove vasi sta se težko ponesrečila Ivan in Emil Pahor, oba iz Opatjeh. V sled neopreznega postopanja z lovsko puško se je ista sprožila ter oba precej težko ranila.

— **Kolesarska dirka v Vrtojbi.** Kolesarsko društvo »Vrtojba« je priredilo na velikonočni ponedeljek veliko kolesarsko slavnost. Zmagovalci so dobili lepa darila.

— **Gostilniški prepri v Miljah in njegove posledice.** V neki gostilni v Miljah je bila zbrana precejšnja družba, ki se je veselo zabavala. Gostje so peli različne pesmi in nekdo je sviral tudi na harmoniko. To pa ni ugalalo nekemu pijanemu kmetu Marasichu, ki je pričel proti igrajci protestirati. Ostalim gostom se je posrečilo, da so ga umirili. Ko so pozno zvečer gostje odšli, je zapustil lokal tudi omenjeni kmet in se vračal proti domu. Med potjo pa mu je zastavilo pot 5 mož in nekdo je oddal na njega tri zaporedne strelce. Kmet se je na mestu zgrudil mrtve na tla. Dosedaj je aretirala policija 5 oseb.

Sport in turistika.

— **Gostovanje T. U. S. V. München v. 1860 v Ljubljani s Š. K. Ilirijo.**

— **Ilirija igra prvi dan neodločno 1 : 1, drugi dan poražena z 2 : 1.**

— **Že od lanskega leta poznani** Turnir und Sport-Verein München von 1860 je letos na Velikonočne praznike zopet gostoval v Ljubljani proti naši Iliriji. Bila je sicer to druga garnitura tega izbornega prvotrednega monakovskega kluba ali neprimerne jača od lanske. Izbalansirano, tehnično zelo dobro moštvo je napravilo najboljši utis. Najboljši del in jedro celega moštva tvorijo silna obramba in krilski vrsta. V obrambi je sicer manjkali znani Braumüller ali njegov letošnji namestnik in drugi partner nista mnogo zastojala za njim. Marsikatero brezupno situacijo sta z največjo hladnokrvnostjo razčistila. Istočasno dobra je bila krilski vrsta, posebno enoročni srednji in pa desni krilec. Točno pokriva nasprotnika, brani in razbija napade nasprotnika ter dobro podpira lastno napadalno vrsto. Šibka pa je napadalna vrsta, v kateri se je komaj opazilo sem in tja nekaj kombinacije. Omejevali vredni pa je v njej srednji napadalec. Ilirija ni pokazala veliko od svoje navadne dobre forme. Slaba je bila napadalna vrsta, brez harmonije in skupnosti je razvijala zelo brezplodno igro. V krilski vrsti je bil dober edino srednji krilec. Res dober pa je bil v obrambi Beltram. Drugi branilec Pretner je sicer rešil marsikatero težko situacijo ali s svojim načinom igre nikakor ne odgovarja. Otvorjena igra prvega dne je začela z ostrim tempom in valovala iz polja v polje. Iz prostega strela doseže München svoj gol. Ilirija kmalu nato izravna. Mal sprehod monakovskega vratarja, — branilec brani strel na gol z rokami in sodnik prisodi gol. Proti koncu prvega polčasa sicer Ilirija pusti nekoliko ali se v drugem polčasu zopet povzpne. Tekma se je nato tudi nadalje odigrala v istem ostrem tempu ali brez nadaljnjega zgoditka.

— **Sicer lepa revanšna tekma** v ponedeljek ni bila razena nekaj momentov, osobito konca tako zanimiva in napeta kot v nedeljo. Igralo se je bolj mirno in brez posebnega cilana. Ilirija je nastopila v nekoliko spremenjeni postavi, ter je bila boljše kot v nedeljo. V prvem polčasu je bila igra popolnoma otvorna in šele tik pred pavzo doseže München vsled Pretnerjeve napake prvi gol. V drugem polčasu pa prične Ilirija vehementno napadati. Napad sledi napadu ali vsi se razbijejo ob slijajem obrambnem triju stopov. Četrta ure pred zaključkom igre se posreči šele Zupanciču II. iz večje oddaljenosti s krasnim strelom doseči izravnavo. Sedaj pa se prične ostra borba za vodstvo, katero tudi München kmalu nato doseže. Beltram slabo odbije žogo, Soklič leti iz zola, a srednji napadalec Münchena požene žogo v prazen gol.

— **Ilirija II. — Svoboda Ljubljana 2 : 1.** Nedoliska predtekma, v kateri je sigurno zmagalo mladinsko moštvo Ilirije.

— **Slovan — Ilirija, rez. 1 : 0.** V lepi igri porazi Slovan močno rezervo Ilirije.

M. K.

— **Klub kolesarjev in motociklistov »Ilirija«** v Ljubljani vabi skupno članstvo na setanek, ki se vrši dne 3. aprila 1923 ob 8. uri zvečer v Prešernovi sobi restavracije pri »Novem svetu«. Dotični člani, kateri so izročili kolajne v graviranju, naj se v svrhu povrnitve sigurno udeležijo sestanka. — Odbor.

Koncert kozaškega zbora.

— **Na splošno zahtevo občinstva** priredi danes v torek, dne 3. aprila ob pol 9. uri zvečer v veliki dvorani hotela »Union« vojaški hodožestveni kozaški zbor »Kuban« pod vodstvom svobodnega umetnika S. O. Sokolova svoj drugi koncert s popolnoma novim sporedom. — Cene prostorom po 25, 20, 15 in 10 Din; dijak in vojak po 5 Din. Predprodaja vstopnic v kavarni »Zvezda« od 10. do 12. in od 5. do 9. ure zvečer. — Direkcija.

Zahtevajte v vseh javnih lokalih JUTRANJE NOVOSTI

Gospodarstvo.

Dinar in volitve.

— **Pred volitvami v narodno skupščino** je bilo opaziti tako v italijanskim, kakor tudi v madžarskih listih neko posebno tendenco. Pisali so o skrajno napetem notranje-političnem položaju v naši državi ter prorokovali meščansko vojno, upore, revolucijo. Take vesti so običajno zelo nevarne valuti države, proti kateri so naperjene. Inozemstvo, ki je že itak precej nezaupljivo vsled neinformiranosti o razmerah v naši državi, ponavadi takoj reagira in posledica je vedno nazadovanje valute. Sedaj pa se ta napad na naš denar ni posrečil. Dinar se je držal v Carluhu ves čas na približno 550, ter ga niso moge potisniti nazaj niti najrazburljivše »zivirne« vesti o razmerah in napetosti v naši državi.

— **Ravno tako te vesti** tudi niso niti najmanj uplivalo na naše domače gospodarske kroge. Tako beogradska, kakor tudi zagrebška borza sta bili ves čas volilne borbe čvrsti in vsa politična negotovost je šla brez najmanjšega vpliva mimo njih.

— **Vsak resen človek** v naši državi, pa tudi vsak vsaj kolikor toliko informiran inozemec je vedel, da so politične razmere pri nas res precej zapletene, da pa je država tako močna v svojih temeljih, da je vsakršna večja kriza izključena. Naši gospodarski krogi so celo zelo optimističnega mnenja o bodočnosti dinarja. Pred vsem vpliva na to njihova gotovost posrečena politika našega finančnega ministra. Celo najbolj neumni Tomaži sedaj že priznavajo, da bo edino ta politika ozdravila naše gospodarstvo in mu pripomogla do one stabilnosti in moči, do katere je upravičeno po svojih notranjih predpogojih.

— **Dasiravno se je zlasti pred volitvami** razpelo v naši državi fraziranje in demagogija, ki ima na naše prebivalstvo nerazumno velik vpliv in ki je povzročilo volilne rezultate, ki bi mogli na marsikakega nepočenega inozemca vplivati zelo nepovoljno, vendar niso imele volitve na naše gospodarstvo skoro nobenega vpliva. Vse je poteklo mirno in tudi sedaj ni opaziti nobenih izprememb. Gospodarski krogi so bili do sedaj zadovoljni z razvojem našega gospodarstva in uvidijo, da se tudi po volitvah ni bati izprememb na slabše. Zaupanje je tu — in tudi to bo posrečilo našo gospodarsko konsolidacijo. — m.

INDUSTRIJA.

— **Trust tovarnarjev salame.** Pred kratkem je poročal naš list, da se snuje na Madžarskem trust tovarnarjev salame. Zastopniki madžarskih industrijev salame so tedaj odšli v Carluh, da se tam posvetujejo s švicarskimi industrijski salame o eventualni ustanovitvi mednarodnega trusta te stroke. Dogovori so potekali zelo uspešno, ker so se v to idejo strinjali tako švicarski, kakor tudi avstrilski, nemški in italijanski industrijski salame. Ravno tako je bila ta misel sprejeta s odobravanjem v vseh ostalih državah, kjer je razvita industrija izdelovanja salame. Zato smemo računati, da bo že v doglednem času ustanovljen mednarodni trust industrijev salame.

— **Uvoz angleškega premoga v Nemčijo** je vedno zivalnejši. Meseca februarja je znašal 1.000.097 ton, dočim se ga je uvozilo v januarju samo 521.000 ton. V prvi polovici marca je dospelo samo v hamburško pristanišče 374.000 ton angleškega premoga za Nemčijo. V kratkem pričakuje tudi prve pošiljke ameriškega premoga.

TRGOVINA.

— **Tržne velikonočne cene v Zagrebu.** Prinašamo cene nekaterih živinskih potrebščin, ki so se v velikem tednu prodajale na zagrebškem trgu. Kokoši je stala 400 do 750 K, špinača 20 K per kg, glava salate 15 do 20 K, purani 700 do 800 K, morske ribe 200 do 240 K. Jajca, ki jih je bilo na trgu velike množice so stala 5 do 6 K. Šopek redkvice 12 do 15 K.

— **Letošnji veleposmeni v Bratislavi** se bo vršil v dobi od 23. avgusta do 2. septembra 1923 pod naslovom »Dunavski mednarodni veleposmeni« v lastnih, modernih, prostornih in vsem zahtevam odgovarjajočih paviljonih, postavljenih v Bratislavskem pristanišču. Istočasno bodo organizirali sledeče korporacije in uradi specialne razstave in sicer: Ministrstvo notranjih zadev: razstavo češkoslovaškega hranilničarstva v svrhu razvija istega na Slovaškem in Podkarpatski Rusi. Dunavska prometna družba: razstavo dunavske paroplovbe. Slovaški poljedelski svet: Specialno razstavo eksportnih poljedelskih produktov. Ministrstvo trgovine: razstavo kopalšč in letovišč. Uspeli I. in II. bratislavskega mednarodnega veleposmenja, ležečega v najvišjem nelem donavskem pristanišču in naravnem izhodu češkoslovaške industrije v Jugoslavijo in ostala trgovska središča Balkana in Orienta, zagotavlja, da se bodo tudi ob priliki III. veleposmenja v Bratislavi osredotočili vsi evropski in neevropski trgovski in industrijski krogi. Razstavljalec, ki bi želel udeležiti se veleposmenja, daje vse potrebne informacije in direktive ravnatelstvu veleposmenja v Bratislavi ali pa tukajšnji češkoslovaški konzulat.

— **Naš izvoz preko Soluna.** Tekom predzadnjega tedna v marcu je došlo v solunsko pristanišče iz naše države: 3 vagoni fižola, 6 vagonov cementa, 1 vagon ječmene, 4 vagoni koruze, 7 vagonov desk, 42 vreč semenja, 2 vagona in 52 bal kož, 7 vagonov konj, 14 vagonov volov, 1 vagon sadja in 1 vagon smokev.

— **Netočne vesti o izvozu.** Beogradska »Pravda« javlja, da so netočne vesti, ki so razširjene pri nas in po katerih bi bil zabranjen izvoz sene in ovsa in pa da je zabranjen v Italijo izvoz žive živine, svežega sadja in krompirja in da se morejo ti produkti uvažati le s privolenjem italijanskih oblasti.

— **Ustavljen izvoz jalec iz Poljske.** Veletrgovci z jalec na Poljskem so sklenili, da ne bodo izvozili jalec produkcije v aprilu in maju, da se na ta način skuša doseči znižanje cen jalec.

DAVKI — CARINE.

— **Uvedba carine v zlatu na Poljskem.** Ker se je izkazal dosednji sistem izvoznih pristojbin na Poljskem za neuporabnega, je sklenilo trgovinsko ministrstvo uvedbi izvozno carino v zlatu ter se jo že vršilo tozadevno posvetovanje s trgovskimi in industrijskimi krogi v trgovinskem ministrstvu.

— **Uvedba uvozne carine na Irskem.** Počeniš od 4. aprila bo svobodna irska država pobirala uvozno carino za blago, ki se uvaža v Irsko. Od tedaj bodo zahtevala irska oblastva deklaracijo o vsebini, vrednosti, množini, provenienci in določilem kralju nosilca blaga.

PROMET.

— **Direktni tovarni promet** med našo državo in Nemčijo. Kakor je naš list že poročal, je bil odprt s 1. aprilom direktni tovarni promet med našo državo in Nemčijo. Pošiljalci mora navesti v voznem listu prestopne omejne postaje, ker se sicer vzpni list ne sprejme. Voznina in pristojbine se zaračunavajo po internem, oziroma po zveznem tarifu udeležencev železnice, pošiljatelj se glede voznine, postranskih pristojbin, carin in gotovih izdatkov podvržene frankiranju v obeh prometnih smerih in sicer pri pošiljatelj preko Avstrije samo v smeri proti Jugoslaviji do nemško-avstrijske meje, pri pošiljatelj preko Češko-slovaške in Avstrije in preko Avstrije in Madžarske do druge postaje preko meje. Pošiljalci mora v tem slučaju plačati voznino in postranske pristojbine za češko-slovaški in avstrijski tranzit. Frankature preko te meje so nedopustne, ravnotako niso dopustna povzeta, predjudi kakor tudi zavarovanje koristi na pravočasni dobavi.

POLJEDELSTVO.

— **Naše reparacije.** Na račun vojne škodnine smo dobili leta 1922 precej žive živine in sicer je dobavila Bolgarska 12.000 ovac, 5000 konjev, 4400 volov, 6000 krav in 5000 bikov. Iz Nemčije smo dobili 18.262 konj in 830 glav goveje živine, Madžarska pa nam je dobavila 3443 ovac, 700 konj in 3257 glav goveje živine.

DENARSTVO.

— **Inozemski obiskovalci naših kopalšč** in iznos tujih valut. Finančno ministrstvo je izdalo naredbo, po kateri smejo oni inozemci, ki prihajajo v naša kopaljšča, pa ne prinašajo s seboj tujih valut, temveč je nakaznice na dinarje, ob povratku kupiti v naši državi inozemske valute za lastno potrebo. Inozemci z boljšo valuto od naše smejo kupiti do 600 valutnih ednic svoje države, inozemci s slabšo valuto pa morajo nakupiti svoje valute za 2000 dinarjev.

— **Nemško zlato posojilo.** Uradne vesti iz Berlina poročajo, da je bila podpisana samo ena četrtina razpisane zlatega posojila. Drugo četrtino bodo morale sedaj prevzeti vsled svoje garancije nemške privatne banke. Končni rezultat bo sicer, kakor pričakujejo v Berlinu, nekoliko boljši, ker pride sedaj posojilo na borzo in ga bodo mogli pridobiti tudi imetelji papirnatih mark, dočim se ga je moglo dosedaj kupiti samo z devizami. Poleg tega tudi še niso znani rezultati podpisovanja v inozemstvu, zlasti v Ameriki, kjer tudi pričakujejo dobrih rezultatov.

— **Madžarske reparacije** naši državi. Madžarska

Izpred sodišča.

KO MLELI SO PROSO.

Pri nekem posestniku v Orehovcih se je zbralo več deklet, ki so prišle pomagat pri delu. Pri večernih delih na kmetih, je vedno zabavno, in rade pridejo dekleta pomagat sosedu. In običajno je, da pridejo nagajat. »Na pod vasovate« — domaći fantje. Dekleta so tam! In v navadi je, da fantje radi nagajajo dekletom, domačinim in sosednim.

Tako je bilo v današnjem slučaju. — Mleli so prosili domači in sosedni — prišli so dekleta, vasovat so prišli fantje. Razšla se je družba — ena, današnja tožnica Ivana Trebuškova pa je ostala. Šla je proti svoji kamni — in srečal jo je fant — obtoženec — in jo veselo narahli. — Bilo je prav po domače. — Prišel, držal in tresel jo je s prikritimi vzdihmi — dekleta sedaj goš pa moja! — Branila se je in ni hotela. Ona ve — morda ni bil pravi — zakaj. — V bližini je bil njegov tovariš, bila je teta, čul je krik in zakrkljen vik in prišlo. Mislil je, da je bol, je udaril. Nerodno je bilo, zadel je deklo. — Ona pa pravi: »Zalotil, vjel in narahli me je — zdaj je pa bom. — Branila sem se, on pa me je pograbil za lase, dvignil in držal, da sem visela v zraku. — Fant pravi, prišel sem jo za roke in le malo potresel. — Če bi me hotela, ne branil bi se. — Ker pa ni bilo ne prvo ne drugo, je bil fant obsojen le na 1 teden zapora in mora plačati 130 kron za stroške in bolečine.

ŠE BOM KRADEL!

Ko prestanem kazni, bom še kradel! Jela ne dobim in odvadil sem se dela. — Živeti moram!

Tako se je zagovarjal brezposeln berač in postopaj Anton Grošelj — rojen nekje na Madžarskem pristojeval pa v Zire nad Skofjo Loko. — Obtožen več tatvin pravi, da ni ukradel samo to, kar mu očita obtožnica, marveč da je ukraden vse, kar ima na sebi. Čegave so stvari, ne more povedati, ker je kradel in prodajal vseprek. — Ker je bila v inkriminiranem slučaju današnje obravnave škoda proti njegovim osebnim dobrotam poravnava in so spoštovali sodniki njegovo skrajno zanezanje vzgojo, je bil obsojen odkrit tat in slepar samo na 4 mesece težke ječe.

BERAČEVA IZPOVED.

Pred senat stopi 72 let star sivi mož, berač Anton Podboj in pravi: Pred vsem gospodje lepo prosim za eno milostno kazn. — 72 let sem star, fant, in berač po poklicu. Mati mi je Marija, rojena Čuk, tam nekje od Planine, očeta pa ne poznam, nobenega nimam, pa grem vedno po svetu. Kaznovan sem bil enkrat po ranjkih celjenjem in sicer na 13 mesecev, ker sem ga razlal. Tudi sedaj sem nekaj takega naredil, samo prosim gospodje, jaz sem bil pijan. Pil sem šnops — ko krava vodo. Pila pravi, da je mož čudak; starček ima svoje muhe in je večkrat tako pijan, da ni na ve, da je pijan. Obravnava je bila

preložena, da preiščejo moža zdravniki, če je še toliko pri pameti, da je odgovoren za svoje delovanje. —

SLABO JE NALETET.

Fant Matevž Masterle doma od Skofje Loke. Vesel in dobre volje je srečal deklo, jo nagovoril, in beseda da besedo, povedal, da jo ima rad. Ker pa je hotel imeti preveč naenkrat, s čemer pa deklo je ni bilo zadovoljno, je bil obtožen, da je kratko delu osebno svobodo in je bil obsojen na 3 tednov ječe. —

ZOPET NOŽ.

Pred Blažonovo gostilno v Šenčurju pri Kranju so se spili fantje. Malo pijani, so postali po stari navadi surovi in res je kmalu zapel nož. Bajžlov Lojze, današnji obtoženec sam prizna, da je bil pijan in da je enega dvakrat z nožem »stohnu«. — Do tistih je dobil res dve lahki poškodbi vendar ne zahteva nobene odškodnine, ker noče prepira. Lojze pa je dobil 3 mesece težke ječe. —

RUBEŽ.

Naši ljudje imajo grdo razvado, da napadajo večkrat uradne osebe in to pri izvrševanju uradnih poslov. Posebno rado se pripeti kaj takega, če pride v hišo mož poštave in napove rubež. Mesto, da bi ljudje priznali, da so sami krivi in raje poravnali svoje dolgovne, napadajo in zmerljajo uradnega slugo, ki izvršuje le svojo službo in je pri celi stvari najmanj kriv neorilnik. Tak človek je Florijan Skok iz litijskega okraja. Napadel je slugo, ki mu je hotel za rubito konjsko opremo, kar s sekuro. K sreči pa je bil navzoč orožnik, ki je ubranil hujše izgrede. Florijan Skok, ki pravi, da je hotel le kobilu ubiti, mesto da bi jo mu zarubili, je bil obsojen na 14 dni zapora.

Moderni berači. Londonski listi poročajo, da je zginit lastni poslednji tip starih beračev »lajno«. Lajna je postala anarhistična, kar so občutili najboljše berači sami, ker niso dobivali dovolj dohodkov. Star londonski berač, si je mesto lajne na vozičku omislil epohalno novost. Vse svoje breme prihranke je potrošil za nabavo malega brezžičnega telefona. Sedaj se vozi z malim osliščkom po londonskih cestah, pomaloč svoj aparat. Za majhen denar morejo pasanti slišati mesto lajne petje opernih pevcev, kar tudi vsekakor boljši užitek. Starcu gre posel tako dobro izpod rok, da je izjavil, da si bo mogoč v par letih kupiti majhno kolibico, da v mlra preživi zadnje dni svojega življenja.

Originalno krstno ime. Ameriški listi poročajo o originalnem krstnem imenu, ki ga je dal neki ameriški oče svojemu otroku. Čeravno je mnogo reventiških družin s številnimi člani, ni bil bogati Amerikaneec kar nič zadovoljen, ko mu je žena povila 5 otroka. Da bi dal temu svojemu nezadovoljstvu primeren poudarek, ga je pustil krstiti na ime »Enough«, kar pomeni po naše »Zadostie«.

Zanimivosti.

Zločini nazadnje. Pariška sodna policija je postala prva na svetu. Njeni uspehi vidno rasto. Saj je pa tudi izvrstno urejena. Stražniki judicijarnega redarstva se dopolnjujejo iz ljudi srednjega stasa, nobeden njih ne presega 1.70 m. Če bi jemali prilikavce ali paperke, oziroma dolgine ali gorostase, zabuhle ali pa suhlike, bi si neznani zlikovci hitro zapomnili svoje protivnike Scherlocke Holmesa in boji bi bil težavnejši za oko pravice. Osemsto jih je, da krotijo hudobne pohtevce med 5 milij. prebivalcev, to je prestolica ter obmestje. Za najbolj okretne in spretno nepridiprave obstoji posebna brigada najdarovitejših čuvajev... Sicer pa se število hudodelstev manjša. Lani je bilo 92 večjih napadov, dočim se jih je l. 1921. izvršilo 138; nadalje 191 umorov, predlani pa 242; 113 znanih vlomov, predlansko leto pa so jih našli 122; 208 nakanjenih udarcev in ran, nasproti 344 v prejšnjih dvanajstih mesecih.

Moderna domislja. Hoteč pospeševati porode, četudi nezakonske, si je praktični prefekt v Ardenih izmislil siedeče. Matere, ki želé roditi v popolni tajni, se javijo v bolnici in napišejo vse svoje osebne podatke na list, katerega shranijo zapečatenega v zavrtku pri upravitelju. V pismu napišejo tudi naslov onega, kogar je obvestiti, če bi se pripetila kakka nesreča. Ko so okrevale, dobé pred odhodom nedotaknjen list nazaj. Molččnost je zjamčena.

Rudoslédba z elektriko. Kako bodo Švicarji sledili rudo v Bosni? Po novem ameriskem načinu? Doslej se je to vršilo na slepo srečo s poskusi. Idealno bi bilo iskati kovine v zemlji z radlografijo, kakor išče ranocelnik drobce v mesu. Sedaj pa je Amerikaneec Sherwin F. Kelly delo, po katerem se bo ka-li dala zaslediti rudna plast elektriničnim putem. Nova metoda se opira na študij razlik v potencialu, ki jih lahko ugotovimo med različnimi lindinami (nivji) preiskanege ozemlja; takisto se da do načrtati ekvipotencialne krivulje, katerih navedbe bi se strinjale s prerezem žil kovinskega, oziroma rudninskega sklada. Sherwinovi poskusi so se posebno obnesli pri nik-

lju. Amerikanska dela izpopolnjujejo srečne francoske eksperimente. Tako na primer je učenjak Schlumberger z dolgoletnim proučevanjem v laboratoriju in po znanih rudnikih pripravil material, ki pomeni pravcato avskultacijo podzemlja. — Raba električnega toka pri razkrivanju podzemskih nasadov bo silno stregla obrtu in vedi. Posihdob bo zemeljska skorja prosojna za oko, opremljeno s potrebnim orodjem.

Mesec. Mila lunica, Myrionyma ali Tisočimena, je od nekdaj močno vplivala na ljudi, zdravila ali slabšala bolezní, kakor je pač bila: polna ali oškrljena. Nemci so napravili iz nje »Lau-ne«, občutje, trma. V starih receptih nahajamo opazke o večji ali manjši učinkovitosti zdravil, če ne uživajo ob prvem ali zadnjem kraju. Kmetje ponekod pazijo nanjo, kadar gre za saditev ali sejatev. Določitev spola je baje odvisna od meseca. Pertarl je zapisal: »Od lune nam prihajajo lanki porodi.« Astrologi in čarovniki so jo jako izkorščali. Tako pod Ludovikom XI. italijanski vrah Angelo Catko, ljubljeneec francoskega kralja. Prekanjenec je znal iz lune prerokovati bližnjo bodočnost. Njegov sestav je bil preprost. Onkrat so bila občila zelo počasna. Prevečani dvorski lečnik si je osnoval tajno službo brzih slov, ki so ga žurno obveščali o vseh novicah, preden so se razvedele na dvoru. Na ta način je napovedal kralju Ljudevitu XI. smrt Karla Drznega in osupli vladar je poklonil zvezdoslovcu viennesko nadškofijo. Catko sicer ni stanoval tam dosti več kot nič, a pozabil ni prejemati dohodkov.

Najdaljša francoska beseda. Navadno ima nemščina prednostno pravico, da kuje nepregledne zloženke, dolge kakor dan brez hrane. Težko izrečoš v eni sapi grško »batrahomijomahija« ali žabje — mišja vojna, šš težje slovensko spakendranko »konkordatobombardonoicigomigovec«, ki je bila psovka pristašu dunajskega in rimskega konkordata, ne boš pa izrekel francoske slovanke s 56 pismenkami: tetramethyldiamidodiphenyldianthranoltetramethyldiamid, ki jo je natisnil v nekem poročilu »Bulletin de l'Académie des sciences« dne 2. avgusta 1892.

Čudno žege. Polkovnik Howard Bury, načelnik himalajske ekspedicije, je, bivajoč med Tibetčani, spoznal ne-navadne pogrebne običaje. Domačini ne pokopavajo mrtvecev. Ampak v slednjem selu imajo dva moža, nazvana »mesarja«, ki ju pokličejo, čim je ud zadruge premilul. Njuna naloga je, razrezati truplo na kosce, ki se vržejo ptičem v pičo, sveda ujedam in mir-harjem. Večinoma ostanki hitro izginejo. Ako se pa kedaj to ne zgodi, si ljudska modrost razlaga, da je nadvse grdo živeti pokojnik, čigar meso ne najde takoj odjemalcev. Tako torej pu-ce odločajo o čustvu, ki ga kaže go-jiti napram rajniku.

Ogromne številke. V praksi se ne računa s kdo ve kako velikimi števili. Zvezdoslanstvo morda največkrat uporablja gorostase mnogokratnike. Zdaj pa nemški deficit sega do zvezd: znaša namreč nič manj nego 7 trilijonov 100 milijard mark!

Millijarder kot berač. V nekem mestu v Ameriki je bil radi beračenja aretiran kapetan ameriške zračne flotile Baretti, ki je leta 1919 povzročil pravo revolucijo v ameriških aristokratskih krogih. Poročil je namreč hčerko znanega ameriškega milijardarja Johna Drexela. Po svatbi sta novoporočenca odšla na ženitovansko potovanje. Od tedaj nista dala od sebe nikakega glasu. Leta 1923 pa je javnost imela zopetni povod za razgovore o kapetana Barettu. Listi so namreč poročali, da je ukradel neki bogatašini mnogo dragocenosti v skupni vrednosti nad 100.000 dolarjev, ki mu jih je dala v šrambo. Končno pa je bil radi beračenja aretiran in tedaj je prišlo na dan, da se je že davno ločil od svoje žene in da se nahaja tožba za ločitev zakona že pred sodiščem.

Izbeljšana maska proti strupenim plinom. »Mor. sl. denik« poroča, da je J. Sanctnik v Vel. Britaniji poleg Olomua izumel nov tip maske proti strupenim plinom. Ta krinka, ki se da jako lahko nositi in v kateri je mogoče svobodno dihati celih 12 ur na dan, kljubuje najnevarnejšim plinom. Kljub temu, da je jako enostavna, je vendar tako izborna napravljena, da ne more priti najmanjši del strupenih plinov v pluća. Krinka bo imenito služila v vojski in delavcem v globokih rudnikih, koder zahtevajo podzemski strupeni plini čestokrat človeške živce.

Glavni urednik: Ivan Podržal.

Odgovorni urednik: Miha Gaberšek.

Last »Zvezne tiskarne« v Ljubljani.

Emil Gaboriau:

Akt štev. 113.

Roman.

(Nadaljevanje.)

Marki je govoril z naglasom in na način, da je srce matere vztrepetalo. Bil je zmeden, kakor da hoče izpolniti le nerad svojo dolžnost.

»Kaj se je zgodilo?« je vprašala gospa Fauvel. »Žal vidim v njem ošabnost in strasti Clameranov. Viharava njegova narava se ne da brzdati, ovire ga podžigajo in svarila ga jeze. Jaz mu pa ne morem braniiti.«

»Mož bog, kaj je storil?«

»Gotovo nič, kar bi se dalo naravnost grajati, ničesar, kar bi se ne dalo popraviti, bojim se pa za njegovo prihodnost. Se ničesar ne ve o vaši dobroti napram njemu ter misli, da ga vzdržujem jaz, vendar pa je razsipek, kakor da bi bil sin kakega milijonarja.«

Gospa Fauvel je skušala zagovarjati svojega sina, kakor bi to storila vsaka mati.

»Morda ste nekoliko strogi. Ubogi otrok je toliko pretrpel. Do sedaj je poznal samo pomanjkanje in sreča ga je opijanila. Kakor lačni dobro jed, tako hoče uživati veselje! Temu se ni čuditi. Verjemite mi, da se bo kmalu spametoval, saj ima tako dobro srce.«

Bil je tako nesrečen! To je bila opravičila gospa Fauvel. To je gospodu de Clameranu vedno ponavljala, če se je pritoževal nad nečakom, kar se je godilo sedaj neprestano.

»Nič ga ne ovira.« je tožil, »če mu šine kaj v misel, to tudi izvede.«

Gospa Fauvel pa v tem ni videla vzroka, da bi mu bila huda.

»Treba je pomisliti, da je bil od mladih nog prepuščen sam sebi. Ubožec ni imel matere, ki bi mu zasadija v prvi kar lepih misli in plemenitih čustev. Nikdar ga trdi glas očeta ni posvaril.«

»Gotovo ga lahko opravičimo, izpremeniti pa se mora. Ali nečete resno govoriti z njim in kaj doseči pri njem?«

Obljubila je, obljube pa ni izpolnila. Tako malo časa je imela za Raoula, da bi se ji zdelo grdo, če bi šlo ta pičli čas trtila z očitani. Če je bila tudi trdno odločena ravnati se po markijevih navetih, ni imela za to moči kakor hitro je Raoula zagledala. Pod njegovimi pogledi so ji skopneli najtrdnjši sklepi; pred njegovim glasom so se razpršile skrbi.

Clameran pa je neprestano naglašal svoje trdne principe, od katerih ni hotel odnehati.

Gaston je umrl ter mu je izročil skrb za Raoula; rekel je, da je za njegovo dušo odgovoren. Zato je posvaril gospo Fauvel, ko je videl, da njegovo prizadevanje lahkomišelnosti ne more ustaviti. Ona naj poskusi s svojim vplivom, in da more to storiti, se mora bolj brigati za njegovo življenje ter ga videti vsak dan.

To bi bila moja najsrčnejša želja,« je odgovorila uboga gospa. »Toda kako? Jaz nimam pravice, da izpostavim svojo čast, dolžna sem odgovora svojim drugim otrokom.«

Temu odgovoru se je marki de Clameran čudil. Stirinašt naj poprej ni govorila gospa Fauvel o drugih svojih sinovih.

»Premisliti hočem,« je rekel Louis, »morda vam moremo prihodnjič predlagati nekaj, kar bo vse to upoštevalo.«

Premišljevanje moža s tako bogatimi izkušnjami ni moglo ostati brez uspeha. Ko je prišel drugi četrtek zopet h gospo Fauvel, je bil videti zelo pomirjen.

»Izmislil sem si nekaj,« je začel.

»Kaj?«

»Sredstvo, da rešimo Raoula.«

Razložil ji je, da ne more vsak dan obiskovati svojega sina, ne da bi vzbudila sum svojega soproga. Zato mora svojega sina sprejemati pri sebi.

Že ta predlog je prestrašil gospo, ki je bila pač zelo previdna, ki si je celo naprtla krivdo, ki pa je vendar imela visok pojem o časti. Videla je v duhu Raoula vpeljanega v svetišče rodbine, kako je segel njenemu možu v roke, kako je bil morda prijatelj njenih sinov in vsa njena poštena čustva so se proti temu upirala.

»To ni mogoče,« je vzklíknila, »to bi bilo podlo, ostudno, brezčastno...«

»Da,« je odgovoril marki sanjavo, »toda rešilo bi vašega otroka.«

To pot se je morala upreti. In upirala se je z ogorčenjem, z voljo, ki bi bila vzela manj trdni volji, kakor je bila markijeva, moč.

»Ne,« je ponovila, »v to ne privolim nikdar!«

Uboga! Ali je slutila v kaj mora zaiti, če zapusti pravo pot?

Iz najglobljeje prepričanja je zavrnila ta predlog, toda koncem tedna je bila že tako daleč, da je govorila o sredstvih za izvedbo tega načrta. Spretno jo je bil marki napeljal na to. Obupno se je upirala proti Clameranovi vztrajnosti in proti prošnjam Raoula. Toda zaman je bil ves njen trud.

»Toda kako in pod katero pretvezo morem sprejemati Raoula?«

»To bi ne bilo težko,« je odgovoril Clameran, »če bi šlo za to, da ga sprejmete kakor tujca. Sicer imam čast, da sem eden izmed navadnih gostov v vaši hiši, za Raoula pa zahtevam več.« Šele, ko je bil gospo Fauvel zadosti izmučil, ko je premagal njen odpor in jo spravil skoraj do blaznosti, ker jo je zdaj strašil, zdaj spravil zopet v največje ginjenje, ji je razkril svoj pravi načrt.

»Našel sem rešitev uganke, naravnost navdahnjenje je to.«

Uganila je na njegovem glasu, da ji bo sedaj razkril svoje tajne misli in poslušala ga je z udanostjo obsojenca, ki poslušja svojo obsodbo.

»Ali nimate v Saint Remyju,« je nadaljeval Louis, »stare sorodnice, ki je vdova in je imela samo dve hčerki?«

»Da, sestričnica de Lagors.«

»Prav. V kakšnih razmerah živi?«

»Zelo revna je.«

»Prav, in brez vaše podpore bi morala beračiti.«

Gospa Fauvel je bila nad vse presenetena, da je bil marki tako dobro podučen.

»Kaj? Vi veste to?«

»Da, milostljiva, to in še marsikaj drugega. Tako vem na primer, da vaš soprog ne pozna nikogar iz vaše rodbine in da morda niti ne ve, da živi kje vaša sestrična de Lagors. Ali že razumete moj načrt?«

Slutila ga je in ni vedela, kako bi se mu ustavila.

Louis pa je nadaljeval:

»Izmislil sem si to-le: Jutri ali pojutrišnjem dobite iz Saint Remyja pismo svoje sestrične, v katerem vam sporoča, da pride njen sin v Partz, ter vas prosi, da mu greste na roko. Seveda pokažete pismo svojemu možu in par dni pozneje bo veselo pozdravil svojega nečaka Raoula de Lagors, čednega, bogatega, duhovitega in ljubeznivega mladega človeka, ki se bo na vso moč trudil, da se mu bo prikupil, kar se mu bo tudi posrečilo.«

»Nikdar!« je vzklíknila gospa Fauvel. »Moja sestrična je poštena žena...«

Marki se je zasmehljivo nakremžil.

»Ali sem rekel, da naj vaša sestrična izve kaj o tem?«

»To bi vendar morali...«

»Kaj še! Pismo narekujem poljubni ženski in ga pošljem po kaki zaupni osebi iz Saint Remyja na vaš naslov. In če bi imeli nesrečo, je v interesu vaše sestrične, da nas ne izda, ker je od vas odvisna. Ali ne?«

Gospa Fauvel je bila vsa ogorčena vstala.

Jadranska banka - Beograd

Delniška glavica: Din 60,000.000. Rezerva: Din 30,000.000.

Podružnice:

Bled	Jesenice	Prevalje
Cavtat	Korčula	Sarajevo
Celje	Kotor	Split
Dubrovnik	Kranj	Šibenik
Ercegnovi	Ljubljana	Tržič
Jelsa	Maribor	Zagreb
	Metković	

AMERIKANSKI ODELEK.

Naslov za brzojave: JADRANSKA

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.

FRANK SAKSER STATE BANK, Cortlandt Street 82, New-York City.

BANCO YUGOSLAVO DE CHILE: Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.